

ตัดต้นไม้ชาวบ้านเพื่อขยายเขตระบบไฟฟ้าแรงสูง ... การไฟฟ้าต้องชดใช้ ?

คดีปกครองที่จะนำมาเล่าสู่กันฟังฉบับนี้ เป็นกรณีการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคตัดต้นไม้บริเวณหน้าที่ดินของเอกชนซึ่งตั้งอยู่บนคอกแม่สลอง เพื่อเตรียมพื้นที่สำหรับขยายเขตระบบไฟฟ้า เอกชนจึงนำคดีมาฟ้องเพื่อเรียกร้องค่าเสียหาย โดยคดีนี้ศาลปกครองได้วินิจฉัยในประเด็นว่าการตัดต้นไม้ถือเป็นการกระทำละเมิดหรือไม่ ?

เหตุของคดีเกิดจากการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคสาขาของผู้ฟ้องคดี (การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค) ได้รับคำร้องจากบริษัทเอกชนซึ่งประกอบกิจการโรงงานอุตสาหกรรม เพื่อขอขยายเขตระบบไฟฟ้าแรงสูงและหม้อแปลงไปยังโรงงานของบริษัท และการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคสาขาได้อนุมัติให้ดำเนินการตามคำขอ

โดยระหว่างเตรียมการปักเสาไฟฟ้า คนงานของบริษัทได้ตัดกอไผ่จำนวน 5 กอ และกิ่งก้านของต้นจี้เหล็กอเมริกัน 2 ต้นที่อยู่ริมทางด้านหน้าที่ดินของผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นแนวของการขยายเขตระบบไฟฟ้าแรงสูงไปยังโรงงาน ผู้ฟ้องคดีจึงทำหนังสือถึงผู้จัดการการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคสาขาเพื่อเรียกร้องให้ชดใช้ค่าเสียหาย

การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคสาขาไม่ชดใช้โดยอ้างว่า ต้นไม้ที่ขึ้นอยู่ตามขอบทางหรือขอบถนนเป็นเขตพื้นที่ของกรมทางหลวง การตัดต้นไม้ก็เพื่อป้องกันมิให้กิ่งไม้ไปแตะกับสายไฟฟ้าแรงสูงซึ่งกระแสไฟฟ้าอาจจะรั่วลงมาทำอันตรายกับประชาชนได้

ผู้ฟ้องคดีโต้แย้งว่า ต้นไม้ที่ถูกตัดนั้นปลูกอยู่บนคอกแม่สลองซึ่งเป็นพื้นที่สูง ตนเองมีกรรมสิทธิ์ตามจารีตท้องถิ่น และเป็นการปลูกไว้ใช้สอยภายในครัวเรือนเท่านั้น จึงนำคดีมาฟ้องเพื่อขอให้ศาลปกครองมีคำพิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีชดเชยค่าเสียหายสำหรับกอไผ่จำนวน 5 กอ เป็นเงินกอละ 50,000 บาท และสำหรับต้นจี้เหล็กอเมริกันจำนวน 2 ต้น ต้นละ 20,000 บาท รวมเป็นเงินทั้งสิ้น 290,000 บาท

ซึ่งคดีนี้ทั้งศาลปกครองชั้นต้นและศาลปกครองสูงสุด ได้วินิจฉัยเกี่ยวกับการตัดต้นไม้ของพนักงานของบริษัทว่า การที่คนงานของบริษัทดังกล่าวเข้าตัดต้นไม้โดยไม่ได้มีการประสานงานระหว่างพนักงานของผู้ฟ้องคดีและผู้มีอำนาจของโรงงานไว้ก่อนแล้ว ถือว่าเป็นการกระทำของตัวแทนโดยปริยายของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคสาขา ซึ่งเป็นสำนักงานสาขาของผู้ฟ้องคดีตามนัยมาตรา 797 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และไม่ปรากฏหลักฐานได้ว่าได้มีการแจ้งให้ผู้ฟ้องคดีทราบล่วงหน้าว่าจะตัดต้นไม้และต้นจี้เหล็กอเมริกันที่ผู้ฟ้องคดีปลูกไว้ตามแนวของการขยายเขตระบบไฟฟ้าแรงสูงและไม่ได้แจ้งให้ทราบว่าจะกำหนดเงินค่าทดแทนค่าต้นไม้ที่ต้องตัดให้แก่ผู้ฟ้องคดีตามมาตรา 37 แห่งพระราชบัญญัติการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค พ.ศ. 2503

การตัดต้นไม้ของผู้ฟ้องคดีจึงขัดต่อมาตรา 37 แห่งพระราชบัญญัติข้างต้น และถือได้ว่าคนงานซึ่งกระทำการในฐานะตัวแทนโดยปริยายของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคสาขากระทำละเมิดต่อผู้ฟ้องคดีที่ผู้ถูกฟ้องคดีในฐานะหน่วยงานของรัฐซึ่งเป็นสำนักงานใหญ่ของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคสาขาตัวการ โดยปริยายของคนงานจะต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้ฟ้องคดีตามมาตรา 5 แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539

ส่วนประเด็นว่าผู้ถูกฟ้องคดีจะต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้ฟ้องคดีเท่าใดนั้น ?

ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยว่า การที่ผู้ฟ้องคดีปลูกต้นไม้ไว้เพื่อใช้งานในครัวเรือน ไม่ใช่ปลูกไว้เพื่อประโยชน์ในการค้าขาย โดยไม่ต้องบำรุงรักษามากนัก คงปล่อยให้โตตามธรรมชาติ ส่วนต้นจี้เหล็กอเมริกันปลูกไว้เพื่อให้ร่มเงาและตัดกิ่งก้านไปทำฟืนเพื่อทำอาหารเท่านั้น เมื่อปรากฏว่าเจ้าหน้าที่ของผู้ฟ้องคดีตัดต้นไม้จำนวน 5 กอ แต่ละกอมีลำไม้ไผ่ประมาณ 60 - 70 ลำ ตัดสูงเหนือระดับพื้นดินประมาณ 1 เมตร ไม่ใช่ขุดกอไผ่ออกทั้งกอ ส่วนต้นจี้เหล็กอเมริกันได้ตัดฟันบริเวณด้านที่ติดถนนสูงจากพื้นดินประมาณ 2 เมตร ซึ่งการตัดลักษณะดังกล่าวต้นไม้และต้นจี้เหล็กอเมริกันยังสามารถงอกขึ้นใหม่หรือแตกกิ่งใหม่ได้

เมื่อพิจารณาถึงความเสียหายที่เกิดขึ้นและพฤติกรรมและความร้ายแรงของการกระทำแล้ว เห็นควรกำหนดค่าสินไหมทดแทนสำหรับต้นไม้ตามราคาที่ซื้อขายกันในท้องตลาด คือ ต้นละ 20 บาท รวมเป็นเงิน 7,000 บาท ส่วนการตัดต้นไม้ที่สหรัฐอเมริกาบางส่วนนั้นยอมทำให้ผู้ฟ้องคดีขาดประโยชน์จากการนำกิ่งก้านไปใช้ทำฟืนตามที่กล่าวอ้าง จึงเห็นควรกำหนดค่าสินไหมทดแทนสำหรับกิ่งก้านบางส่วนของต้นไม้ที่สหรัฐอเมริกาให้เป็นเงิน 500 บาท ดังนั้น ผู้ถูกฟ้องคดีจึงต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้ฟ้องคดีเป็นเงินทั้งสิ้น 7,500 บาท (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. 396/2558)

คดีนี้ถือเป็นบรรทัดฐานการปฏิบัติราชการที่ดีสำหรับหน่วยงานทางปกครองและเจ้าหน้าที่ของรัฐ ซึ่งใช้อำนาจในทางปกครองว่า จะต้องกระทำการต่าง ๆ ไปภายใต้กรอบของกฎหมายที่ให้อำนาจ ไม่ว่าจะดำเนินการด้วยตนเองหรือเป็นการมอบหมายให้ผู้อื่นดำเนินการแทน โดยชัดแจ้งหรือโดยปริยายก็ตาม โดยหากกฎหมายที่ให้อำนาจนั้นได้กำหนดหลักเกณฑ์หรือขั้นตอนไว้เพื่อลดหย่อนความเสียหายที่เกิดขึ้นกับประชาชนผู้ได้รับผลกระทบจากการดำเนินงานทางปกครองแล้ว หน่วยงานหรือเจ้าหน้าที่ที่จำเป็นต้องปฏิบัติให้ครบถ้วน เนื่องจากการดำเนินงานหรือการกระทำทางปกครองที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายและก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้อยู่ภายใต้บังคับของการกระทำทางปกครองนั้น ถือเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหาย หรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหายมีสิทธินำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองเพื่อเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนได้ครับ !

นายปกครอง